

UNIVERZITET „DŽEMAL BIJEDIĆ“ U MOSTARU

PROCEDURA ZA INOVIRANJE I VREDNOVANJE STUDIJSKOG PROGRAMA

Mostar, decembar 2018. godine

Na osnovu člana 54. Zakona o visokom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona i člana 70. Statuta Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, Senat Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru je na 84. sjednici održanoj dana 27.12.2018. godine usvojio je

PROCEDURE ZA INOVIRANJE I VREDNOVANJE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. SVRHA

Procedurom za vrednovanje i inoviranje studijskog programa (Procedura) se normira postupak izmjena, dopuna i vrjednovanja postojećih studijskih programa na svim ciklusima studija i drugih oblika obrazovanja na organizacionim jedinicama i multidisciplinarnim studijskim programima koji se izvode na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru (Univerzitet), s ciljem osiguranja potrebnog nivoa kvaliteta.

2. PODRUČJE PRIMJENE

Procedurom se definiše i propisuje dokumentovanje: načina, nadležnosti, odgovornosti, redoslijeda, rokova za redovno praćenje, pregled, preispitivanje, izmjene, dopune, inoviranje i vrednovanje studijskih programa na svim ciklusima i drugih oblika obrazovanja koji se izvode na Univerzitetu.

Procedura se primjenjuje na svim organizacionim jedinicama i multidisciplinarnim studijskim programima u naučno-nastavnom procesu svih ciklusa studija na Univerzitetu i drugim oblicima obrazovanja koji se izvode na Univerzitetu.

3. INOVIRANJE STUDIJSKIH PROGRAMA

Izmjene i dopune studijskih programa mogu biti:

- a) **Redovno osavremenjavanje** predmeta – odnosi se na unapređenje nastavnih metoda, praćenje savremene literature, praćenje napretka studenata te usklađivanje sadržaja predmeta sa savremenim spoznajama, i ne smatraju se manjim niti većim izmjenama i dopunama studijskog programa, već predstavljaju dio internog sistema kvaliteta na Univerzitetu.
- b) **Promjena naziva studijskog programa** bez promjene kvalifikacije smatra se manjom izmjenom i dopunom studijskog programa.
- c) **Periodično unutrašnje vrednovanje odnosno preispitivanje studijskih programa** je dio internog sistema kvaliteta an Univerzitetu, te se jednako za sve studijske programe provodi po ovoj Proceduri.
- d) **Manje izmjene i dopune studijskog programa** znače promjene nastavnog plana i programa te sadržajne promjene programa do 20% koje ne mijenjaju bitno studijski program, završne kompetencije studenata (na nivou predmeta) i njihove kvalifikacije (stručni profil), odnosno predmeti u ukupnom iznosu od 80% ECTS bodova cjelokupnog studijskog programa ne smiju biti promijenjeni s obzirom na broj ECTS bodova i ishode učenja predmeta.
- e) **Veće izmjene i dopune (iznad 20% i manje od 40%) studijskog programa** znače izmjene i dopune studijskog programa kojima se u znatnijoj mjeri mijenjaju obavezni predmeti, odnosno završne kompetencije studenata i njihove kvalifikacije (stručni profil); odnosno studijski program u ukupnom iznosu od 60% ECTS bodova ne smije biti promijenjen.

- f) Suštinske izmjene i dopune studijskog programa (veće od 40%)** su one koje bitno mijenjaju studijski program. Postupak suštinskih izmjena i dopuna studijskog programa koje obuhvataju više od 40% studijskog programa, smatraju se novim studijskim programom i provode se po posebnoj proceduri.

U skladu sa zakonskom obavezom¹ i zahtjevima Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u Europskom području visokog obrazovanja (ESG)², a s ciljem dostizanja postavljenih ciljeva Univerzitet preko organizacionih jedinica odnosno katedri i multidisciplinarnih studijskih programa vrši redovno vrednovanje (praćenje, pregled i reviziju) svojih studijskih programa koji se izvode na svim ciklusima.

Prikupljeni podaci, analize i informacije se diskutiraju a, u skladu s tim, studijski programi inoviraju kako bi se osigurala njihova savremenost, aktuelnost i primjerenost svrsi.

4. POSTUPAK PROVOĐENJA PROCEDURE INOVIRANJA STUDIJSKOG PROGRAMA

4.1 Podnošenje zahtjeva za inoviranje postojećeg studijskog programa

Na osnovu zakonske obaveze, planova razvoja, analiza i preporuka iz provedenih anketa o različitim segmentima studijskog programa i institucije, posebnih zaključaka Senata, naučno-nastavnih vijeća organizacionih jedinica i multidisciplinarnih studijskih programa, zaključkom Kolegija rektora, inicijativom nastavnog osoblja koje izvodi nastavu na konkretnom studijskom programu ili studentskih predstavnika konkretnog studijskog programa, inicijativom predstavnika privrede i prakse sa kojima Univerzitet/organizaciona jedinica/studijski program ima potpisane sporazume o saradnji ili usko saraduje, zahtjevom prodekana za nastavu odnosno voditelja studijskog programa ukoliko se radi o multidisciplinarnim studijskim programima započinju aktivnosti po ovoj proceduri.

Zahtjev se, u slobodno pisanoj formi, podnosi matičnoj katedri, prodekanu za nastavu na organizacionim jedinicama odnosno voditelju studijskog programa ako su u pitanju multidisciplinarni studijski programi na Univerzitetu. Uz Zahtjev se dostavlja i Opis izmjena i dopuna na jedinstvenoj formi (Obrazac 1.) koja sadrži detaljnije podatke/informacije od značaja za izvođenje studijskog programa koji je predmet zahtjeva.

Ukoliko se radi o većim izmjenama i dopunama studijskog programa, pored zahtjeva i Opisa izmjena i dopuna dostavlja se i prijedlog inoviranog nastavnog plana i programa (Obrazac 2.) i nastavni program (Silabus) za svaki izmijenjeni predmet u standardnj formi.

Cjelokupna dokumentacija se dostavlja u 2 primjerka, od kojih je jedan u elektronskom obliku.

Za veće izmjene i dopune studijskog programa potrebno je dostaviti i dokaz o osiguranjima sredstvima potrebnim za pravilno izvođenje inoviranog studijskog programa koji sadržava stručnu finansijsku analizu s projekcijom troškova i izvorima finansiranja. Navedena analiza se radi u saradnji sa nadležnim službama na Univerzitetu prema elementima koji su dati posebnim obrascima (Obrazac 3.)

¹ Visokoškolska ustanova provodi kontinuirano, u pravilu na kraju akademske godine, a najviše u intervalima od tri akademske godine, postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta svojih studijskih programa, nastave i uslova rada“, Zakona o visokom obrazovanju u HNK Službene novine HNK br. 4/12, član 31. stav 3 (dostupno na: <http://hea.gov.ba/Dokumenti/Zakoni-propisi/?id=3633>)

„Primjenu nastavnih planova i nastavnih programa prati senat visokoškolske ustanove koji je dužan svake četiri godine od početka njihove primjene pokrenuti postupak za njihovo cjelovito preispitivanje i unapređivanje“, Isto, član 116.

² Dostupno na: <http://www.hea.gov.ba/Dokumenti/Bolonja/?id=6150>

4.3 Razmatranje zahtjeva za preispitivanje ili inoviranje postojećeg studijskog programa za manje izmjene i dopune studijskog programa (izmjene do 20%)

Manje izmjene i dopune postojećeg studijskog programa odnose se na promjene studijskog programa do 20% koje ne mijenjaju bitno niti u većoj mjeri studijski program, kompetencije i ishode učenja na nivou studijskog programa kao niti kvalifikacije studenata (stručni profil); 80% od ukupnog broja ECTS bodova i ishoda učenja odnosno cjelokupnog programa neće biti promijenjeni.

Konačnu odluku o manjim izmjenama i dopunama studijskog programa donose naučno-nastavna vijeća, a ista se zajedno sa opisom promjena dostavlja prorektoru za naučno-nastavna pitanja i Kancelariji za osiguranje kvaliteta.

Odluka o manjim izmjenama i dopunama studijskog programa zajedno sa opisom promjena unosi se od strane ovlaštene osobe u registar studijskih programa sa obaveznim unosom opisa izmjene, broja odluke nastavno-naučnog vijeća i datuma izmjene.

Studijski program se može mijenjati više puta, ali predmeti u ukupnom iznosu od 80% ne smiju biti promijenjeni u odnosu na izvorni studijski program usvojen na Senatu Univerziteta.

Studijski program se može mijenjati jedanput u istoj akademskoj godini, odnosno mora proteći najmanje godina dana od dana pokretanja novog studijskog programa ukoliko je isti predmet izmjena i dopuna.

Odluke koje se odnose na manje izmjene i dopune studijskoga programa za 1. godinu studija moraju biti donesene i objavljene prije raspisivanja konkursa/natječaja za upis. Odluke koje se donose u toku akademske godine počinju se najranije primjenjivati u slijedećoj akademskoj godini.

Rok za usvajanje manjih izmjena i dopuna studijskih programa na naučno-nastavnim vijećima je 1.5 tekuće godine za sve izmjene i dopune koje će se primjenjivati u narednoj akademskoj godini.

4.4 Razmatranje zahtjeva za preispitivanje ili inoviranje postojećeg studijskog programa za veće izmjene i dopune studijskog programa (izmjene veće od 20%, a manje od 40%)

Veće izmjene i dopune studijskog programa odnose se na izmjene i dopune studijskih programa kojima se u znatnijoj mjeri mijenjaju nastavni plan i program, ishodi učenja predmeta i studijskog programa u cjelini, kompetencije i kvalifikacije studenata.

Prilikom ovakve izmjene i dopune studijskog programa ne smiju biti promijenjeni predmeti u ukupnom iznosu od 60% ECTS bodova cjelokupnog programa s obzirom na nastavni plan i program, ishode učenja predmeta i studijskog programa u cjelini, kompetencije i kvalifikacije studenata.

Kod vrednovanja većih izmjena i dopuna studijskih programa zahtjev sa pratećom dokumentacijom se razmatra na sjednici naučno-nastavnog vijeća. Po potrebi, naučno nastavno-vijeće može zathijevati doradu zahtjeva koja se obavlja na način istovjetan početnom zahtjevu. Ukoliko nastavno-naučno vijeće organizacione jedinice odnosno studijskog programa smatra zahtjev opravdanim, formira se komisija za izmjene i dopune studijskog programa, i o tome se obavještava Senat Univerziteta.

Članovi Komisije za izmjene i dopune studijskog programa su najmanje:

- predstavnik rukovodstva organizacione jedinice odnosno studijskog programa koji je ujedno i predsjednik komisije,

- nastavnik i saradnika iz iste ili srodne oblasti iz koje se studijski program izvodi, u slučaju multidisciplinarnog studijskog programa, po jedan nastavnik ili saradnik iz svake oblasti,
- predstavnik zainteresirane strane (poslovnog okruženja), stručnjak oblasti iz koje se izvodi studijski program,
- student studijskog programa koji se mijenja.

U svom radu komisija za izmjene i dopune studijskog programa obavezno popunjava obrasce koji se nalaze u prilogu ove Procedure i čine njen sastavni dio.

Po ovoj Proceduri, studijski program se može mijenjati više puta, ali predmeti u ukupnom iznosu od 60% ne smiju biti promijenjeni u odnosu na izvorni studijski program usvojen na Senatu Univerziteta.

Prijedlog odluke o većim izmjenama i dopunama studijskog programa donose nastavno-naučna vijeća, a konačnu odluku donosi Senat Univerziteta.

Na osnovu dostavljenog prijedloga odluke i navedenih obrazaca naučno-nastavnog vijeća, a uzimajući u obzir potrebe okruženja, strategiju razvoja Univerziteta, misiju i ciljeve obrazovanja i studijskog programa, dostignuti stepen razvoja nauke i tehnike Senat Univerziteta donosi odluku:

- a) prihvataju se veće izmjene i dopune studijskog programa,
- b) odbijaju se veće izmjene i dopune studijskog programa.

O donesenoj odluci Senat Univerziteta obavještava podnosiocima zahtjeva putem naučno-nastavnih vijeća.

Ukoliko je inicijativa odbijena, ponovo se može pokrenuti po isteku godine dana od dana donošenja odluke Senata Univerziteta.

Veće izmjene i dopune je moguće provesti maksimalno 3 puta, ali predmeti u ukupnom iznosu od 60% ECTS bodova cjelokupnog programa ne smiju biti promijenjeni u odnosu na izvorni studijski program, usvojen na Senatu Univerziteta.

Studijski program se može mijenjati jedanput u istoj akademskoj godini, odnosno mora proteći najmanje godina dana od dana pokretanja novog studijskog programa ukoliko je isti predmet izmjena i dopuna.

Odluke koje se odnose na veće izmjene i dopune studijskoga programa za 1. godinu studija moraju biti donesene i objavljene prije raspisivanja konkursa/natječaja za upis. Odluke koje se donose u toku akademske godine počinju se najranije primjenjivati u slijedećoj akademskoj godini.

Rok za usvajanje većih izmjena i dopuna studijskih programa na Senatu Univerziteta je 1.5 tekuće godine za sve izmjene i dopune koje će se primjenjivati u narednoj akademskoj godini.

4.5 Implementacija odluke Senata /nadležno Ministarstvo

Univerzitet obavještava nadležno Ministarstvo o većim izmjenama i dopunama studijskih programa, ukoliko je to potrebno.

5. VREDNOVANJE STUDIJSKOG PROGRAMA

Proceduru periodičnog vrednovanja studijskog programa pokreće naučno-nastavno vijeće svojom odlukom, te imenuje odgovorne komisiju (tim, radnu grupu...) za provođenje postupka samevaluacije i pisanje Izvještaja o samoevaluaciji studijskog programa, svake tri godine.

U postupak samoevaluacije studijskog programa su uključeni svi nasatvnici i saradnici na koji izvode nastavu ili njen dio na studijskom programu u obimu i na način kako to predloži komisija za samoevaluaciju.

Komisija za samoevaluaciju studijskog programa minimalno treba da bude sastavljen od: predstavnika rukovodstva organizacione jedinice/studijskog programa koji je ujedno i predsjednik komisije, predstavnika nastavnog osoblja, predstavnika spoljnih saradnika, predstavnika neakadenskog osoblja, predstavnika studenata, alumni predstavnika, i predstavnika poslovnog okruženja.

Organizacione jedinice i multidisciplinarni studijski programi na Univerzitetu u saradnji sa Prorektorom za naučno-nastavna pitanja i Kancelarijom za osiguranje kvaliteta prave plan provođenja periodičnog vrednovanja studijskog programa, provođenje postupka vrednovanja i pisanje Izvještaja o samoevaluaciji³.

Periodično vrednovanje studijskih programa rezultira provođenjem procesa samoevaluacije i kreiranjem internog Izvještaja o samoevaluaciji studijskog programa.

Proces samoevaluacije studijskih programa, u skladu sa Kriterijima o akreditaciji i Europskim standardima, podrazumijeva analizu i obradu slijedećih kriterija i indikatora:

<p>1. Politika osiguranje kvaliteta studijskih programa</p>	<p>1.1. Visokoškolska ustanova ima usvojenu i javno dostupnu politiku unutrašnjeg osiguranja kvaliteta studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.</p> <p>1.2. Ustanova ima izrađen akcioni plan realizacije strateških ciljeva koji precizira nosioce aktivnosti, odgovornosti, rokove praćenje, evaluaciju, reviziju i mjere za unapređenje.</p> <p>1.3. Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutarnji sudionici preuzimaju odgovornost za kvalitetu studijskih programa i definira način uključivanja vanjske sudionika u tome.</p> <p>1.4. Politika osiguravanja kvalitete studijskih programa su usmjerene na promociju istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnost i internacionalizaciju na studijskim programima, te sprečavanju plagijata publikacija nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija.</p>
<p>2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa</p>	<p>2.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koji uključuju studente i sve zainteresirane strane</p> <p>2.2. Studijski programi trebaju biti usklađeni sa naučnim i obrazovnim standardima i dostignućima određene naučne/umjetničke oblasti, zahtjevima srodnih naučnih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada, međunarodnim trendovima.</p> <p>2.3. Ciljevi studijskog programa i definirani ishodi učenja trebaju biti</p>

³ Vremenski period praćenja trendova je 3 godine.

	<p>jasno definirani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i nivoom ciklusa studija i u skladu su sa strategijom ustanove.</p> <p>2.4. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.</p> <p>2.5. Ishodi učenja utvrđeni i navedeni na svakom nivou studijskog programa te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacijskim okvirom u BiH, te Okvirom kvalifikacija Evropskog prostora visokog obrazovanja (FQ-EHEA).</p> <p>2.6. Nastavni plan i program sadrži minimalno: pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta (poželjno podijeljeno prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog sticanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I, II i III ciklusa studija, ovisno o statusu ustanove, metode osiguranja kvaliteta, listu obavezne i dopunske literature za svaki pojedini predmet, obaveznu i specifičnu opremu za izvođenje programa/predmeta prema zahtjevima naučne/umjetničke oblasti-</p> <p>2.7. Visokoškolska ustanova uključuje seminare za studente ili webinare kao dio nastavnog plana i programa, te daje mogućnost da studenti odaberu određene sadržaje koji nisu navedeni u planu i programu. Predavanja na doktorskim studijima mogu nositi maksimalno 20% ukupnih aktivnosti i obaveza studenata.</p> <p>2.8. Visokoškolska ustanova osigurava: interdisciplinarnost/multidisciplinarnost plana i programa, internacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno učešću studenata u naučnom/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa.</p>
<p>3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta</p>	<p>3.1. Visokoškolska ustanova ima definirane i javno dostupne procedure za pravedno, transparentno i dosljedno ocjenjivanje studenata kroz različite oblike provjere znanja i vještina u skladu sa specifičnostima i postavljenim ciljevima studijskog programa, kao i žalbene procedure.</p> <p>3.2. Procedure ocjenjivanja regulišu: organizaciju testova i ispita, kriterije i metode ocjenjivanja od strane ispitivača i komisije, transparentnost ocjenjivanja tj. upoznatost studenata sa zahtjevima koje nosi ispitivanje i osiguranje kvaliteta cijelog procesa provjere znanja.</p> <p>3.3. Akademske osoblje na svim ciklusima studijskih programa motivira i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u svim elementima istraživačkog, naučno-istraživačkog i nastavno-obrazovnog procesa uz odgovarajuće usmjeravanje, konsultacije i podršku.</p> <p>3.4. Ustanova ima proceduru koja definira postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada određenog ciklusa studija, kao i prava</p>

	<p>obaveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo.</p> <p>3.5. Predstavници studenata su uključeni u rad tijela visokoškolske ustanove čija je nadležnost upravljanje i donošenje odluka.</p> <p>3.6. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen mehanizam i procedure za podršku studentima za savjetovanje o budućem razvoju karijere, te obezbjeđivanje informacija u skladu sa potrebama studenata.</p>
4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje	<p>4.1. Visokoškolska ustanova osigurava upis studenata na studijski program bilo koje ciklusa na osnovu zakonskih odrednica, jasnih i transparentnih kriterija i procedura uz javno objavljivanje konkursa (na web stranici ustanove i u medijima, u skladu sa društvenim potrebama, obezbijeđenim resursima i na osnovu uspjeha u prethodnom školovanju i provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata.</p> <p>4.2. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, razdoblja studija i prethodnog učenja, a što podrazumjeva i priznavanje neformalnog i informalnog učenja ključni su elementi osiguravanja napretka studenata kroz studij te poticaj za mobilnost. Procedure za priznavanje su u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju.</p> <p>4.3. Visokoškolska ustanova ima procedure da studentima dodijeli dokument koja pojašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja te kontekst, razinu, sadržaj i status studija koji su pohađali i uspješno završili.</p>
5. Ljudski potencijali	<p>5.1. Visokoškolska ustanova osigurava dovoljan broj kompetentnog akademskog (nastavnici i saradnici) i neakademskog osoblja za kvalitetnu realizaciju studijskog programa u skladu sa odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterije za licenciranje.</p> <p>5.2. Visokoškolska ustanova ima definiranu politiku upravljanja ljudskim potencijalima sa jasnim i transparentnim kriterijima za zapošljavanje akademskog osoblja, zaduženjima, opterećenjem i odgovornostima, kriterijima za profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje akademskog osoblja i mehanizme za praćenje rada akademskog osoblja sa mjerama za unapređenje.</p> <p>5.3. Visokoškolska ustanova potiče istraživački, odnosno naučno-istraživački i umjetnički rad svog osoblja, posebno kroz međunarodne naučno-istraživačke projekte, te zajedničke aktivnosti mentora i studenta na iznalažanju grantova ili stipendija.</p> <p>5.4. Visokoškolska ustanova podstiče obuke administrativnog i pomoćnog osoblja posebno u vezi informatičkih i sistema upravljanja.</p>
6. Resursi i finansiranje	<p>6.1. Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne resurse za izvođenju studijskog programa koji su dostatni i dostupni studentima u skladu sa Preporukama Agencije o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH i odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje</p>

	<p>kriterije za licenciranje.</p> <p>6.2. Visokoškolska ustanova osigurava obaveznu i specifičnu potrebnu opremu za izvođenje studijskog programa/predmeta prema zahtjevima naučne oblasti/uže naučne oblasti. Visokoškolska ustanova, osigurava obaveznu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta.</p> <p>6.3. Visokoškolska ustanova čini dostupnim studentima i akademskom osoblju dovoljan broj kompjuterskih prostorija sa pristupom internetu i biblioteku s adekvatnom prostorijom za čitanje, pretraživačima i naučnim i drugim bazama podataka.</p> <p>6.4. Visokoškolska ustanova ima izrađen plan ulaganja u fizičke resurse i opremu za naučno-istraživački rad i nastavno-obrazovnu djelatnost.</p> <p>6.5. Visokoškolska ustanova osigurava kroz ugovorne odnose sa drugim VŠU i istraživačkim centrima mogućnost korištenja njihovih resursa.</p>
7. Upravljanje informacijama	<p>7.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem redovitog prikupljanja informacije o svim aspektima studijskih programa: o stopi uspješnosti studenata, napuštanju studija, zapošljivosti svršenih studenata i slično, analizira ih sa ciljem dobijanja jasne slike o uspješnosti realizacije obrazovnih ciljeva i unaprijeđenja politike studija.</p> <p>7.2. Visokoškolska ustanova redovno prikuplja i analizira podatke o broju i starosnoj strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlastitog i gostujućeg kadra kao i podatke anketiranja osoblja od strane studenata.</p>
8. Informiranje javnosti	<p>8.1. Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informiše javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima formalno odobrenih (licenciranih) i/ili akreditiranih studijskih programa koje nudi na određenim ciklusima studija, sa posebnim osvrtom na definirane ciljeve studijskih programa i ishode učenja. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažovanog osoblja su javno objavljeni.</p> <p>8.2. Dio ukupnih informacija je i na engleskom jeziku, a sve informacije koje se odnose na doktorske studije su u potpunosti prezentirane i na engleskom jeziku.</p>
9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa	<p>9.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za periodičnu evaluaciju, unapređenje i prestrukturiranje postojećih studijskih programa. Procedure uključuju studente i druge unutrašnje i vanjske zainteresirane strane.</p> <p>9.2. Visokoškolska ustanova periodično evaluira nastavni plana i program, nastavni proces, stepen realizacije ishoda učenja i njihovu relevantnost za tržište rada. putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja, te povratne informacije koristi za inoviranje i unapređenja istog.</p> <p>9.3. Visokoškolska ustanova prati i evaluira realizaciju: akcionog plana</p>

	<p>internacionalizacije, benefite od potpisanih Ugovora o međunarodnoj saradnji, procenat stranih studenata i profesora; broj i napredak svojih studenata na stručnom usavršavanju u inostranstvu; upošljavanje nosilaca titule doktora i sl.</p> <p>9.4. Visokoškolska ustanova redovno evaluira kvalitet, savremenost i dostupnost resursa putem anketiranja akademskog osoblja i studenata.</p>
10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata	<p>10.1. Visokoškolska ustanova/studijski program promoviše i unapređuje mobilnost akademskog osoblja i studenata putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inozemstva.</p> <p>10.2. Visokoškolska ustanova uspostavlja mehanizme za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inostranim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene.</p> <p>10.3. Visokoškolska ustanova kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnji Izvještaj o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unaprijeđenje.</p>

Rezultat vrednovanja studijskog programa je Izvještaj o samoevaluaciji studijskih programa.

Izvještaj o samoevaluaciji sadrži prijedlog mjera za unapređenje studijskog programa prema svakom Kriteriju.

Izvještaj o samoevaluaciji studijskog programa razmatra naučno-nastavno vijeće, te isti može usvojiti, vratiti na doradu ili ne usvojiti. U slučaju usvajanja Izvještaja o samoevaluaciji studijskog programa naučno-nastavno vijeće utvrđuje dalje aktivnosti i njihove nosioce u postupanju sa Izvještajem zavisno od njegove namjene (akreditacija, unapređenje pojedinih segmenata studijskog programa, isl.).

Usvojen Izvještaj o samoevaluaciji studijskog programa se dostavlja Prorektoratu za naučno-nastavna pitanja i Kancelariji za osiguranje kvaliteta.

6. INOVIRANJE I VREDNOVANJE PROGRAMA CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Inoviranje i vrednovanje programa cjeloživotnog učenja na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru vrši se na način predviđen Pravilnikom o cjeloživotnom učenju.

7. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Danom stupanja na snagu ove Procedure, prestaje da važi „Procedurom za izmjenu i dopunu studijskog programa na Univerzitetu „Džemal Bijedić“ u Mostaru“ iz januara 2013. godine.

Ova Procedura stupa na snagu danom usvajanja na sjednici Senata Univerziteta.

PREDSJEDAVAJUĆI SENATA UNIVERZITETA

Prof. dr. Elvir Zlomušica, rektor

Broj: 101- 322/19

OPIS IZMJENA I DOPUNA STUDIJSKOG PROGRAMA

OPĆE INFORMACIJE O IZMJENAMA I DOPUNAMA STUDIJSKOG PROGRAMA			
Naziv studijskog programa			
Organizaciona jedinica/ multidisciplinarni studijski program			
Vrsta	Stručni studijski program	Akademijski studijski program	
Nivo	I ciklus	II ciklus	III ciklus
Način izvođenja	Klasični	Mješoviti (klasični + on-line)	On-line
Akademijski/stručni naziv po završetku studija			
Ukupan broj ECTS bodova	Prije promjene:	Poslije promjene:	
Obim izmjena i dopuna	Broj ECTS bodova nepromijenjenog dijela		
	Broj ECTS bodova nepromijenjenog dijela		
Redni broj izmjene studijskog programa			
Procjena postotka izmjene	a) Manje od 20% b) Veće od 20% a manje od 40% c) Više od 40%		

INOVIRANI NASTAVNI PLAN

(P- predavanje, V – vježbe, LV – laboratorijske vježbe, T – terenska nastava)

*Ova tabela se popunjava za svaki semestar

*Prema potrebi dodati redove u tabeli.

STATUS PREDMETA	ŠIFRA PREDMETA	NAZIV PREDMETA	UKUPNO SATI				ECTS	NASTAVNIK/SARADNIK
			P	V	LV	T		
Semestar								
Obavezni								
			Ukupno obavezni predmeti:					
Izborni								
			Ukupno izborni predmeti:					
Ukupno u semestru								

OBRAZAC ZA FINANSIJSKU ANALIZU

Naziv studijskog programa	
Organizaciona jedinica/ multidisciplinarni studijski program	

Opterećenje /zvanja	Naučno-nastavna zvanja	I ciklus	II ciklus	III ciklus	Napomena
Godišnji broj sati nastave (predavanja i vježbe) za nastavno osoblje u radnom odnosu na Univerzitetu	Profesor emeritus				
	Redovni profesor				
	Vanredni profesor				
	Docent				
	Lektor				
	Viši asistent				
	Asistent				
	UKUPNO				

Opterećenje/ zvanja	Naučno-nastavna zvanja	I ciklus	II ciklus	III ciklus	Napomena
Godišnji broj sati nastave (predavanja i vježbe) za spoljne saradnike angažovane na Univerzitetu	Profesor emeritus				
	Redovni profesor				
	Vanredni profesor				
	Docent				
	Lektor				
	Viši asistent				
	Asistent				
	UKUPNO				

Upisne kvote/ status studenata	Status studenata	I ciklus	II ciklus	III ciklus	Ukupno
Upisne kvote na studijskom programu	Redovni studenti				
	Redovni samofinansirajući studenti				
	Vanredni studenti				
	Studenti strani državjani				
	UKUPNO				